

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 2017 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy
zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp.
*sepedonicus***

Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1–4 i art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2041 i 2246) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1121) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Działania, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. c, wojewódzki inspektor może zastosować również w przypadku gdy bulwy lub rośliny ziemniaka, z których zostały pobrane próby do badań laboratoryjnych, są spokrewnione klonalnie z bulwami lub roślinami ziemniaka:

- 1) uznanymi za porażone lub prawdopodobnie porażone lub
- 2) wykazującymi objawy wskazujące na możliwość porażenia bakterią *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, lub
- 3) dla których uzyskano wstępne wyniki badań laboratoryjnych wskazujące na możliwość porażenia tą bakterią.”;

2) w § 10 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) wykorzystuje się do produkcji biogazu, jeżeli:

- a) w trakcie produkcji biogazu te bulwy lub rośliny zostaną poddane działaniu temperatury wynoszącej co najmniej 50° C przez co najmniej 24 godziny lub

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

- b) przed rozpoczęciem produkcji biogazu te bulwy lub rośliny zostaną poddane działaniu temperatury wynoszącej co najmniej 70 °C przez co najmniej godzinę lub”;
- 3) w § 12 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
- „2a) wykorzystuje się do produkcji biogazu, jeżeli:
 - a) w trakcie produkcji biogazu te bulwy lub rośliny zostaną poddane działaniu temperatury wynoszącej co najmniej 50 °C przez co najmniej 24 godziny lub
 - b) przed rozpoczęciem produkcji biogazu te bulwy lub rośliny zostaną poddane działaniu temperatury wynoszącej co najmniej 70 °C przez co najmniej godzinę lub”;
- 4) po § 16 dodaje się § 16a w brzmieniu:

„16a. 1. Miejsce produkcji, może zostać uznane za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, jeżeli, oprócz spełniania wymagań określonych w art. 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, w ciągu trzech kolejnych lat poprzedzających uznanie tego miejsca za wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*:

1) prowadzone były w tym miejscu produkcji urzędowe kontrole, w ramach których były pobierane przez wojewódzkiego inspektora z bulw ziemniaka pochodzących z tego miejsca próby do badań laboratoryjnych na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii;

2) wysadzone zostały w tym miejscu produkcji jedynie:

a) sadzeniaki ziemniaka, co potwierdzają paszporty roślin lub dokumenty zakupu sadzoniaków ziemniaka, lub

b) bulwy ziemniaka poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii;

3) wszystkie maszyny, urządzenia, środki transportu, opakowania, przechowalnie lub ich części, obiekty oraz inne przedmioty, które mogłyby mieć kontakt z produkowanymi bulwami ziemniaka, były odkażane przez czyszczenie i dezynfekcję w sposób zapewniający zniszczenie bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*:

a) przynajmniej raz w roku,

b) każdorazowo, jeżeli były wykorzystywane poza miejscem produkcji uznanym za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, lub mogłyby mieć kontakt z bulwami lub roślinami ziemniaka pochodzącymi z innego miejsca produkcji;

4) miejsce produkcji uznane za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* nie znajduje się w strefie zagrożenia, w której są podejmowane działania w celu zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*.

2. W miejscu produkcji uznanym za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, oprócz spełniania wymagań określonych w art. 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin:

1) w każdym roku uprawy ziemniaków co najmniej 20% wszystkich partii bulw ziemniaka, pochodzących z tego miejsca produkcji, lecz nie mniej niż 1 partię tych bulw, wojewódzki inspektor poddaje badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*:

2) wysadza się jedynie:

a) sadzeniaki ziemniaka, co potwierdzają paszporty roślin lub dokumenty zakupu sadzeniaków ziemniaka, lub

b) bulwy ziemniaka poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii;

3) wszystkie maszyny, urządzenia, środki transportu, opakowania, przechowalnie lub ich części, obiekty oraz inne przedmioty, które mogłyby mieć kontakt z produkowanymi bulwami ziemniaka, odkaża się przez czyszczenie i dezynfekcję w sposób zapewniający zniszczenie bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*:

a) przynajmniej raz w roku,

b) każdorazowo, jeżeli były wykorzystywane poza miejscem produkcji uznanym za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* lub mogłyby mieć kontakt z bulwami lub roślinami ziemniaka pochodzącymi z innego miejsca produkcji;

4) dopuszcza się wprowadzanie lub przechowywanie bulw lub roślin ziemniaka, pochodzących z miejsca produkcji, które nie zostało uznane za wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, jeżeli zostały one poddane wojewódzkiego

inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* przez, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii.”;

5) § 17 otrzymuje brzmienie:

„§ 17. 1. Bulwy ziemniaka wyprodukowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą być przemieszczane z przeznaczeniem do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli zostały zaopatrzone w zaświadczenie potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w ust. 2, wydane przez wojewódzkiego inspektora nie wcześniej niż 14 dni przed dniem ich wyprowadzenia z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać wydane, jeżeli:

- 1) wojewódzki inspektor w wyniku badań laboratoryjnych nie stwierdził w bulwach ziemniaka przeznaczonych do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej występowania bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* oraz:
 - a) wszystkie partie bulw ziemniaka, które pochodzą z tego samego miejsca produkcji, z którego pochodzą bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zostały poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii, albo
 - b) miejsce produkcji, z którego pochodzą bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, nie znajduje się w strefie zagrożenia, w której będą podejmowane działania w celu zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, i w tym miejscu produkcji zostały wysadzone jedynie:
 - sadzeniaki ziemniaka, co potwierdzają paszporty roślin lub dokumenty zakupu sadzeniaków ziemniaka, lub
 - bulwy ziemniaka poddane przez wojewódzkiego inspektora badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, w wyniku których nie stwierdził on obecności tej bakterii, albo

2) miejsce produkcji, z którego pochodzą bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zostało uznane za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* spełniające wymagania określone w art. 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin oraz w § 16a.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, nie może zostać wydane, jeżeli:

- 1) bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej zostały uznane za porażone lub prawdopodobnie porażone bakterią *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* lub
- 2) bulwy ziemniaka przeznaczone do przemieszczenia do innych państw członkowskich Unii Europejskiej pochodzą z miejsca produkcji uznanego za porażone bakterią *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* lub
- 3) w miejscu produkcji uznanym za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* nie są wykonywane nakazy lub zakazy wprowadzone w wyniku konieczności podjęcia działań w celu zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, o których mowa w § 12 ust. 1-4, § 13 ust. 1 lub 2 lub § 15, lub
- 4) nie jest możliwe ustalenie, że w miejscu produkcji uznanym za miejsce produkcji wolne od bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* zostały spełnione warunki, o których mowa w ust. 2.

3. W zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 1, w zakresie danych osobowych podaje się: imię i nazwisko albo nazwę, miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres, numer wpisu do rejestru przedsiębiorców, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, podmiotu, któremu wydaje się zaświadczenie, numer wpisu do tego rejestru podmiotu, który wyprodukował bulwy ziemniaka, oraz imię i nazwisko albo nazwę, miejsce zamieszkania albo siedzibę oraz adres odbiorcy tych bulw.

4. Wojewódzki inspektor może wydać zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli nie zostały spełnione wymagania określone w ust. 2 i 3, w przypadku gdy organizacja ochrony roślin państwa członkowskiego Unii Europejskiej, do którego przemieszczane będą ziemniaki, wyrazi zgodę na niespełnienie tych wymagań.”

§ 2. Zaświadczenia wydane na podstawie § 17 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczególnych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* pozostają ważne przez okres, na jaki zostały one wydane.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU
WSI**

Uzasadnienie

Zmiany zaproponowane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Dz. U. z 2014 r. poz. 2041 i 2246) wynikają z konieczności:

- 1) zapewnienia łatwiejszego dostępu polskim producentom ziemniaków do rynku Unii Europejskiej;
- 2) zwiększenia zakresu dopuszczalnych metod utylizacji bulw ziemniaka uznanych za porażone lub prawdopodobnie porażone;
- 3) realizacji rekomendacji audytu ekspertów Komisji Europejskiej, przeprowadzonej w Polsce w dniach 4-14 listopada 2014 r.

Bakteria *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Cms), powodująca bakteriozę pierścieniową ziemniaka, ma w Unii Europejskiej (UE) status organizmu kwarantannowego i podlega obowiązkowi zwalczania. Przepisy UE określają przy tym jednolite zasady zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się tej bakterii, które powinny być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie UE. Postanowienia te zostały przeniesione do prawa krajowego przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*. Trzeba w tym miejscu jednak zauważyć, że w Polsce już w latach 60-tych XX wieku zdiagnozowano zagrożenie stwarzane przez tę bakterię i w związku z tym przyjęto przepisy określające zasady postępowania w przypadku jej wykrycia w ziemniakach towarowych oraz sadzeniakach.

Regulacje zawarte w obowiązującym rozporządzeniu z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* nakładają na przedsiębiorców rolnych szereg obowiązków, które stanowią duże utrudnienie w międzynarodowym handlu ziemniakami. Obowiązki te związane są ze znacznie częstszym niż w pozostałych krajach UE występowaniem w Polsce bakterii Cms. Do czasu przyjęcia do UE, Polska nie miała możliwości wysyłania ziemniaków na rynek unijny. W związku z akcesją i uzyskaniem dostępu do rynku UE, Polska została zobligowana do przyjęcia dodatkowych wymagań fitosanitarnych obowiązujących przy wysyłce ziemniaków do innych państw członkowskich UE. Pierwotne wymagania zostały ustalone jeszcze przed akcesją, a następnie

zaostrzone w wyniku realizacji raportu z misji ekspertów Komisji Europejskiej (KE) we wrześniu 2004 r.

Zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przez Polskę wysyłane ziemniaki musiały być obligatoryjnie badane pod kątem obecności bakterii Cms przy zwiększonej z 200 do 400 bulw próbie pobieranej z każdej partii do 25 ton wysyłanych ziemniaków. Ponadto badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii Cms musiały być poddawane także wszystkie pozostałe partie ziemniaków, wyprodukowane w gospodarstwie, z którego pochodziły wysyłane ziemniaki. Potwierdzeniem spełnienia powyższych warunków było zaświadczenie wydawane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), które powinno być dołączane do przesyłki. Ponadto przesyłka powinna być zaplombowana przez inspektorów PIORiN, a informacja o takim transporcie powinna być przekazana do służby fitosanitarnej państwa członkowskiego, do którego jest przeznaczona. Powyższe obowiązki zostały wprowadzone bezterminowo.

W 2013 r. wprowadzono istotne uproszczenia w wysyłce ziemniaków – w przypadku gospodarstw wykorzystujących wyłącznie kontrolowany pod kątem występowania bakterii materiał nasadzeniowy, przed wysyłką niezbędne jest badanie jedynie wysyłanej partii.

W okresie ostatnich 10 lat udało się istotnie obniżyć poziom porażenia plantacji ziemniaków. W związku z powyższym w projektowanym rozporządzeniu zaproponowano zmiany, które mają pomóc producentom rolnym konkurować na rynku UE oraz zachęcić ich do dalszego podnoszenia standardów produkcji.

W projekcie rozporządzenia wprowadzono zatem zmiany w § 17 obowiązującego rozporządzenia mające na celu:

1. umożliwienie odstępiania od obowiązku plombowania środka transportu, jakim wysyłane są z Polski ziemniaki. Wymóg ten stanowi istotne utrudnienie dla PIORiN, jak i dla przedsiębiorców, którego nie uzasadniają korzyści związane z jego przyjęciem. Obowiązek nałożenia plomby wymusza na inspektorze uczestniczenie w całym procesie załadunku ziemniaków, co ze względu na jego czasochłonność generuje dodatkowe koszty dla budżetu państwa. Dodatkowe utrudnienia pojawiają się, gdy załadunek planowany jest poza godzinami pracy PIORiN (w nocy lub w dni wolne od pracy). W takich sytuacjach załadunek musi być przełożony na inny termin, co powoduje straty po stronie przedsiębiorcy, lub inspektor musi uczestniczyć w załadunku, poza godzinami pracy. Jednocześnie jednak należy zwrócić uwagę, że wszystkie podmioty zajmujące się obrotem ziemniakami są zobowiązane do prowadzenia dokumentacji pozwalającej na przesłedzenie partii w obrocie handlowym. Podmioty wysyłające ziemniaki do innych państw

członkowskich są w tym zakresie objęte szczególnym nadzorem. Należy także zwrócić uwagę, że plombowanie środków transportu przez służby fitosanitarne nie jest standardową procedurą stosowaną w międzynarodowym obrocie towarem roślinnym.

2. wprowadzenie możliwości wysyłania bulw ziemniaków bez konieczności ich badania, jeżeli pochodzą one z gospodarstwa uznanego przez PIORiN za miejsce produkcji wolne od bakterii Cms zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.

Miejsce produkcji byłoby uznawane za wolne od bakterii Cms na podstawie:

a) 3-letniej kontroli występowania bakterii w miejscu produkcji, obejmującej urzędowe badania laboratoryjne ziemniaków produkowanych w tym miejscu produkcji,

b) przyjęcia w miejscu produkcji dodatkowych środków fitosanitarnych, takich jak:

- wykorzystywanie do sadzenia jedynie materiału o zdrowotności potwierdzonej urzędowymi badaniami,
- przestrzegania dodatkowego protokołu higienicznego (jak zakaz wykorzystywania maszyn i urządzeń stosowanych w produkcji ziemniaka w gospodarstwach nie mających statusu miejsc produkcji wolnych od bakterii Cms),
- zakaz wprowadzania do miejsca produkcji bulw ziemniaków o nieznaney zdrowotności,

c) monitoringowych kontroli na obecność bakterii Cms, wykonywanych corocznie w celu potwierdzenia utrzymania statusu miejsca produkcji.

3. umożliwienie pobierania do badań na obecność bakterii Cms z partii ziemniaków przeznaczonych do wysyłki do innych państw członkowskich prób o wielkości 200 bulw, zgodnie z dyrektywą Rady 93/85/EWG (Dz. Urz. WE L 259 z 18.10.1993, str. 1, z późn. zm.).

Powyższe rozwiązania zostały uzgodnione z Komisją Europejską oraz pozostałymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Propozycja zmiany zasad wysyłki ziemniaków z Polski do pozostałych państw członkowskich została skierowana do Komisji Europejskiej pismem z dnia 2 września 2015 r., a następnie ponowiona pismem z dnia 28 stycznia 2016 r. oraz pismem z dnia 9 kwietnia 2016 r. W dniu 13 maja 2016 r. problem ten został poruszony w trakcie rozmów Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztofa Jurgiela z Komisarzem ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, Vytenisem Andriukajtisem.

W wyniku podjętych przez stronę polską starań w dniu 29 czerwca 2016 r. odbyło się w Brukseli spotkanie techniczne, poświęcone rewizji zasad wysyłki ziemniaków z Polski do pozostałych państw członkowskich, z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz

Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Stałego Przedstawicielstwa PR w Brukseli. Po przekazaniu Komisji Europejskiej dodatkowych wyjaśnień, zgodnie z ustaleniami ze wspomnianego wyżej spotkania, propozycja zmiany zasad wysyłki ziemniaków z Polski była omawiana na posiedzeniu stałego Komitetu do spraw Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz w dniach 20-21 października oraz 19-20 grudnia 2016 r.

Projektowane rozporządzenie wprowadza rozwiązania uzgodnione na wskazanych wyżej posiedzeniach Stałego Komitetu.

Dyrektywa Rady 93/85/EWG określa m.in. zasady postępowania z porażonymi oraz prawdopodobnie porażonymi bulwami ziemniaka. Pozwala ona jednak na zastosowanie także innych sposobów unieszkodliwiania porażonych bulw, jeżeli nie niesie to za sobą ryzyka rozprzestrzenienia bakterii.

Dotychczasowe doświadczenia z występowaniem bakterii *Cms* w Polsce wskazują, iż określone w dyrektywie 93/85/EWG metody unieszkodliwiania bulw lub roślin ziemniaka uznanych za porażone lub prawdopodobnie porażone mogą być niewystarczające dla zapewnienia zagospodarowania wszystkich takich bulw lub roślin. W związku z powyższym Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwróciło się do Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu z prośbą o opinię, czy warunki panujące w trakcie wytwarzania biogazu gwarantują eliminację tego czynnika chorobotwórczego. Zgodnie z opinią Instytutu, warunkiem eliminacji bakterii z porażonego materiału jest prowadzenie fermentacji metodą termofilową (przy temperaturze co najmniej 50° C) lub z wcześniejszą higienizacją wkładu w temperaturze minimum 70° C.

Mając powyższe na uwadze w projektowanym rozporządzeniu rozszerza się dopuszczalne metody unieszkodliwiania porażonych bulw lub roślin ziemniaka o wskazane wyżej sposoby zmieniając odpowiednio § 10 oraz 12 obowiązującego rozporządzenia.

Raport z audytu ekspertów Komisji Europejskiej, przeprowadzonego w Polsce w dniach 4-14 listopada 2014 r. w celu oceny kontroli zdrowia roślin w sektorze produkcji ziemniaka, zawiera rekomendację dotyczącą zapewnienia możliwości urzędowego nadzoru nad partiami ziemniaków, z których zostały pobrane próby do badań laboratoryjnych i w przypadku których ze względu na powiązania klonalne istnieje istotne prawdopodobieństwo porażenia przez bakterię *Cms*. W związku z powyższym stosowne zmiany zostały wprowadzone w § 4 obowiązującego rozporządzenia.

Zmiany wprowadzane projektowanym rozporządzeniem są korzystne dla podmiotów objętych regulacjami rozporządzenia, przede wszystkim producentów rolnych. Pomogą one

bowiem rozwiązać problem zagospodarowania porażonych lub prawdopodobnie porażonych bulw ziemniaka. Mając powyższe na uwadze, uzasadnione jest odstępstwo od postanowień uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M. P. poz. 205) i proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia. Proponowany termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia, nie nakładającego nowych obowiązków na podmioty objęte zakresem regulacji, nie stoi także w sprzeczności z zasadami demokratycznego państwa prawnego.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia zamieszcza się w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

NACZELNIK

Maria Jasinska-Kielek

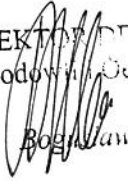
Z-ca DYREKTORA DEPARTAMENTU
HODOWLI I OCHRONY ROŚLIN

Krzysztof Kielak

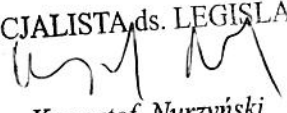
Opracowano w

Departamencie Hodowli
i Ochrony Roślin:

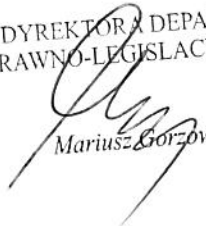
DYREKTOR DEPARTAMENTU
Hodowli i Ochrony Roślin

Bogusław Rzeźnicki

SPECJALISTA ds. LEGISLACJI

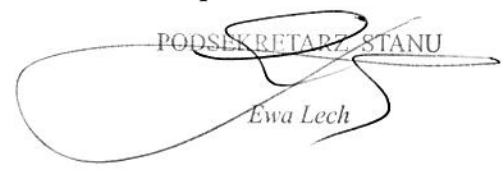

Krzysztof Nurzyński

Z-CA DYREKTORA DEPARTAMENTU
PRAWNO-LEGISLACYJNEGO

Mariusz Gorzowski

Akceptował:

PODSEKRETARZ STANU

Ewa Lech

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Krzysztof Jurgiel

Nazwa projektu

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza

Stanu lub Podsekretarza Stanu

Ewa Lech

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu

623 23 18 piotr.ogrodowczyk@minrol.gov.pl

Data sporządzenia

21-12-2016

Źródło:

Upoważnienie ustawowe

Nr w wykazie prac

OCENA SKUTKÓW REGULACJI**1. Jaki problem jest rozwiązywany?**

Bakteria *Cms* jest niewątpliwie jednym z najgroźniejszych z punktu widzenia polskiego rolnictwa organizmem kwarantannowym. Straty gospodarcze powodowane przez tę bakterię wynikają w szczególności z:

1) kosztów zwalczania tego organizmu podejmowanych przez:

- a) rolników (związanych głównie z wyłączeniem pól z uprawy ziemniaków, utratą plonu porażonych lub prawdopodobnie porażonych ziemniaków, które należy unieszkodliwić oraz koniecznością wymiany materiału nasadzeniowego),
- b) budżet państwa (związanych z dotacjami oraz działaniami kontrolnymi Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w szczególności w miejscach produkcji z nałożonymi środkami kwarantannowymi);

2) ograniczeń w dostępie do rynków pozostałych państw UE (wysyłka ziemniaków do pozostałych państw członkowskich UE wymaga spełnienia przez polskie podmioty dodatkowych wymagań fitosanitarnych).

Zmiany zaproponowane w projekcie rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1121) wynikają z konieczności:

- 1) zapewnienia łatwiejszego dostępu polskim producentom ziemniaków do rynku Unii Europejskiej;
- 2) zwiększenia zakresu dopuszczalnych metod utylizacji bulw ziemniaka uznanych za porażone lub prawdopodobnie porażone;
- 3) realizacji rekomendacji audytu ekspertów Komisji Europejskiej, przeprowadzonej w Polsce w dniach 4-14 listopada 2014 r.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Bakteria *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (*Cms*), sprawca bakteriozy pierścieniowej ziemniaka, ma w Unii Europejskiej (UE) status organizmu kwarantannowego i podlega obowiązkowi zwalczania. Przepisy UE określają przy tym jednolite zasady zwalczania i zapobiegania rozprzestrzenianiu się tej bakterii, które powinny być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie UE. Postanowienia te zostały przeniesione do prawa krajowego przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*. W Polsce już w latach 60-tych XX wieku zdiagnozowano zagrożenie stwarzane przez tę bakterię i w związku z tym przyjęto przepisy określające zasady postępowania w przypadku jej wykrycia w ziemniakach towarowych oraz sadzeniakach.

Regulacje zawarte w obowiązującym rozporządzeniu z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* nakładają na przedsiębiorców rolnych szereg obowiązków, które stanowią duże utrudnienie w międzynarodowym handlu ziemniakami. Obowiązki te związane są ze znacznie częstszym niż w pozostałych krajach UE występowaniem w Polsce bakterii *Cms*. Do czasu przyjęcia do UE, Polska nie miała możliwości wysyłania ziemniaków na rynek unijny. W związku z akcesją i uzyskaniem dostępu do rynku UE Polska została zobligowana do przyjęcia dodatkowych wymagań fitosanitarnych obowiązujących przy wysyłce ziemniaków do innych państw członkowskich UE. Pierwotne wymagania zostały ustalone jeszcze przed akcesją, a następnie zaostrzone w wyniku realizacji raportu z misji ekspertów Komisji Europejskiej (KE) we wrześniu 2004 r.

Zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi przez Polskę wysyłane ziemniaki musiały być obligatoryjnie badane pod kątem obecności bakterii *Cms* przy zwiększonej z 200 do 400 bulw próbie pobieranej z każdej partii do 25 ton wysyłanych ziemniaków. Ponadto badaniom laboratoryjnym na obecność bakterii *Cms* musiały być poddawane także wszystkie pozostałe partie ziemniaków, wyprodukowane w gospodarstwie, z którego pochodziły wysyłane ziemniaki.

Potwierdzeniem spełnienia powyższych warunków było zaświadczenie wydawane przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), które powinno być dołączane do przesyłki. Ponadto przesyłka powinna być zaplombowana przez inspektorów PIORiN, a informacja o takim transporcie powinna być przekazana do służby fitosanitarnej państwa członkowskiego, do którego jest przeznaczona. Powyższe obowiązki zostały wprowadzone bezterminowo.

W roku 2013 wprowadzono istotne uproszczenia w wysyłce ziemniaków – w przypadku gospodarstw wykorzystujących wyłącznie kontrolowany pod kątem występowania bakterii materiał nasadzeniowy, przed wysyłką niezbędne jest badanie jedynie wysyłanej partii.

W okresie ostatnich 10 lat udało się istotnie obniżyć poziom porażenia plantacji ziemniaków. W związku z powyższym w projektowanym rozporządzeniu zaproponowano zmiany, które mają pomóc producentom rolnym konkurować na rynku UE oraz zachęcić ich do dalszego podnoszenia standardów produkcji.

W projekcie rozporządzenia wprowadzono zatem zmiany w § 17 obowiązującego rozporządzenia mające na celu:

- 1) umożliwienie odstąpienia od obowiązku plombowania środka transportu, jakim wysyłane są z Polski ziemniaki;
- 2) wprowadzenie możliwości wysyłania bulw ziemniaków bez konieczności ich badania, jeżeli pochodzą one z gospodarstwa uznanego przez PIORiN za miejsce produkcji wolne od bakterii Cms zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2047 i 2246);
- 3) umożliwienie pobierania do badań na obecność bakterii Cms z partii ziemniaków przeznaczonych do wysyłki do innych państw członkowskich prób o wielkości 200 bulw, zgodnie z dyrektywą Rady 93/85/EWG.

Powyższe rozwiązania zostały uzgodnione z Komisją Europejską oraz pozostałymi państwami członkowskimi.

Dyrektywa Rady 93/85/EWG z dnia 4 października 1993 r. w sprawie zwalczania bakteriozy pierścieniowej ziemniaka (Dz. Urz. WE L 259 z 18.10.1993, str. 1, z późn. zm.) określa m.in. zasady postępowania z porażonymi oraz prawdopodobnie porażonymi bulwami ziemniaka. Pozwala ona jednak na zastosowanie także innych sposobów unieszkodliwiania porażonych bulw, jeżeli nie niesie to za sobą ryzyka rozprzestrzenienia bakterii.

Dotychczasowe doświadczenia z występowaniem bakterii Cms w Polsce wskazują, iż określone w dyrektywie 93/85/EWG metody unieszkodliwiania bulw lub roślin ziemniaka uznanych za porażone lub prawdopodobnie porażone mogą być niewystarczające dla zapewnienia zagospodarowania wszystkich takich bulw. W związku z powyższym Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwróciło się do Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu z prośbą o opinię, czy warunki panujące w trakcie wytwarzania biogazu gwarantują eliminację tego czynnika chorobotwórczego. Zgodnie z opinią Instytutu, warunkiem eliminacji bakterii z porażonego materiału jest prowadzenie fermentacji metodą termofilową (przy temperaturze co najmniej 50° C) lub z wcześniejszą higienizacją wkładu w temperaturze minimum 70° C.

Raport z audytu ekspertów Komisji Europejskiej, przeprowadzonego w Polsce w dniach 4-14 listopada 2014 r. w celu oceny kontroli zdrowia roślin w sektorze produkcji ziemniaka, zawiera rekomendację dotyczącą zapewnienia możliwości urzędowego nadzoru nad partiami ziemniaków z których pobrane zostały próby do badań laboratoryjnych i w przypadku których ze względu na powiązania klonalne istnieje istotne prawdopodobieństwo porażenia przez bakterię Cms.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Poziom porażenia upraw ziemniaków w pozostałych państwach UE jest około 10-krotnie niższy niż w Polsce, a więc pozostałe państwa członkowskie nie są zobligowane do stosowania przy wysyłce ziemniaków analogicznych rozwiązań, jak Polska.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	1795 pracowników merytorycznych, zatrudnionych łącznie w strukturach Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	Pozytywne spowodowane możliwością sprzedaży plonów w krajach UE. Negatywne w przypadku nałożenia na Polskę sankcji przez KE.
producenci ziemniaków	400 000	GUS	
produceni ziemniaków dla których sprzedaż	Ok. 50 000	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	

budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Nie wymaga finansowania.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak istotnego wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak istotnego wpływu.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak istotnego wpływu.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	<p>Nie jest możliwe oszacowanie wpływu projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki, ponieważ jest to uzależnione od tego, ile podmiotów skorzysta z wprowadzanych ułatwień w wysyłce - wymagają one bowiem podjęcia dodatkowych działań w celu podniesienia bezpieczeństwa fitosanitarnego.</p> <p>Do tej pory wywóz ziemniaków z Polski do pozostałych państw członkowskich UE wahał się od 86 t w 2006 r. do ponad 27 tys. t do końca listopada 2016 roku. Obecnie warunki miejsca produkcji wolnego od bakterii Cms spełnia około 400 gospodarstw, głównie producentów sadzeniaka ziemniaka.</p>						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

- zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

- zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

- tak
 nie
 nie dotyczy

--	--

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

- środowisko naturalne
- sytuacja i rozwój regionalny
- inne: międzynarodowy obrót bulwami ziemniaka

- demografia
- mienie państwowe

- informatyzacja
- zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowane rozporządzenie ma na celu umożliwienie polskim przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją i handlem ziemniakami prowadzenia sprzedaży na rynkach pozostałych państw członkowskich. Wprowadzenie projektowanych w niniejszym rozporządzeniu zmian może zatem skutkować zwiększonym wywozem bulw ziemniaka z Polski do pozostałych państw członkowskich.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Rozwiązanie problemu wskazanego w pkt 1 nastąpi po wejściu w życie projektowanego rozporządzenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

W drugim roku po wprowadzeniu zmian możliwa będzie częściowa ocena skutków projektowanego rozporządzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

--